

Umhverfis- orku og loftslagsráðuneyti
Erindi skilað í samráðsgátt stjórnvalda.

14. janúar 2026

**Umsögn vegna frumvarps til laga um breytingu á lögum nr. 48/2011, um verndar- og orkunýtingar-
áætlun (Vindorka og verndarflokkur)**

Heilbrigðiseftirlitið Vesturlands fagnar því að skýra eigi lagaramma um meðferð vindorku innan
rammaáætlunar og að sett séu sérstök viðmið í nýrri grein en gerir eftirfarandi athugasemdir:

Vindorkuver hafa bein og óbein heilsufars- og nærumhverfisáhrif s.s. vegna hávaða, skuggaflökts,
ískasts, umferðar og rykmengunar á framkvæmdatíma. Heilbrigðiseftirlitið telur að frumvarpið þurfi
að taka skýrari afstöðu til þessara hluta.

1) Meginþingarmíð

- Heilsa og lífsgæði þurfa að vera skýr matsþáttur í 10. gr. a, ekki eingöngu náttúru-, byggða- og raf-
orkusjónarmið.
- Samanlögð áhrif þurfa að vera metin með skýrara hætti þar sem mörg smærri vindmylluverkefni
geta haft sömu áhrif og eitt stórt.
- Vernd vatnsbóla og vatnsverndarsvæði þurfa að vera í forgangi og þessa þarf að ávarpa með
skýrum hætti. Þar sem umferð er jafnan stærsti óhættuþátturinn og umferð er mest á fram-
kvæmdatíma.

2) Tillögur að lagfæringum/viðbótum

A) Í 10. gr. a er talin upp atriðaskrá (a–d). Lagt er til að nýr liður í 10. gr. um heilsuvernd verði
bætt við. t.d. e) hvaða áhrif hefur virkjunarhugmyndin á heilsu og lífsgæði íbúa og notenda
svæðis, þ.m.t. hávaða (og lágtaðahávaða), skuggaflökt, ljósamengunar/aðvörunarljósa, öryggisá-
hættu (ískast/hlutakast), umferðar- og rykmengun á framkvæmdartíma og fjarlægð frá við-
kvæmri landnotkun (íbúðabyggð, skólar, heilbrigðisstofnanir, útivistarsvæði).

*Án þessa er hætta á að “heilsuþátturinn” lendi í glufu milli kerfa og endi svo sem kvörtunarmál.
Jafnvel illleysanlegt.*

B) Frumvarpið setur 10 MW mörk og/eða 100 m hæðarviðmið.

Heilbrigðiseftirlitið leggur til að skýrt verði tekið á samlegðaráhrifum þannig að þegar fleiri mann-
virki/áfangar eru á sama áhrifasvæði (t.d. innan tiltekins radíuss eða sama framkvæmdasvæðis),
verði þau ekki klofinn upp til að sleppa heildstæðu mati. Girða þarf fyrir það í frumvarpinu.

C) “Raskað svæði” – skilgreina betur

Í 10. gr. a (a-lið) er vísað í “raskað svæði”. Heilbrigðiseftirlitið leggur til að sett verði skýrari viðmið
um hvað teljist raskað svæði (t.d. iðnaðar- og hafnarsvæði, núverandi orkumannvirki/vegir) og
að kveðið sé á um að röskun ein og sér réttlæti ekki staðsetningu ef heilsu- og nærumhverfisáhrif
eru óásættanleg.

D) Vatnsvernd og mengunarvarnir – setja inn sem matsþátt

Heilbrigðiseftirlitið leggur til að í 10. gr. bætist við ákvæði um að meta skuli:

- áhrif á vatnsból, vatnsverndarsvæði og grunnvatn, m.a. vegna vegagerðar, jarðrasks, skeringar á afrennslisleiðum og notkunar olía/efna á framkvæmdartíma,
- og að krafist sé mótvægisáðgerða og vöktunar þar sem við á.

E) Samráð – tryggja að heilbrigðiseftirlit komi inn snemma

Heilbrigðiseftirlitið leggur til að í greinargerð og/eða lagatexta komi skýrar fram að heilbrigðiseftirlitssvæði (sému meðal lykilsamráðsaðila við mat og undirbúning, sérstaklega varðandi:

- hávaða- og óþægindaáhrif,
- mengunarvarnir á framkvæmdartíma,
- vatnsvernd og viðbragðsáætlanir.

3) Niðurstaða

HEV styður meginmarkmið frumvarpsins um skýrari lagaramma fyrir vindorku innan rammaáætlunar, en telur nauðsynlegt að bæta inn skýrri heilsuvernd sem sjálfstæðum matsþætti, auk skýrari ákvæða um samanlögð áhrif, vatnsvernd og samráð við heilbrigðiseftirlit. Með þeim breytingum verður ferlið líklegra til að hljóta sátt.

Virðingarfyllt,

Þorsteinn Narfason,
framkvæmdastjóri.